

Slovenski dom

Štev. 164.

V Ljubljani, v sredo, 22. julija 1942-XX.

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Il bollettino n. 784

Nuovi tentativi inglesi stroncati sul fronte d'Egitto

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Tentativi di infiltrazione nel nostro schieramento sono stati decisamente stroncati e numerosi mezzi blindati distrutti, diversi carri armati nemici, alcuni dei quali del tipo più pesante, risultano pure incendiati dall'aviazione che ha ripetutamente attaccato concentramenti di forze avanzate.

In combattimento la caccia germanica abbattava sei velivoli.

Altri quattro apparecchi la RAF perdeva in duelli nel cielo di Malta, durante azioni di bombardamento svolte da formazioni aeree dell'Asse.

Un nostro sommergibile non è ritornato alla base. Le famiglie dell'equipaggio sono state informate.

Vojno poročilo št. 784

Na egiptovskem bojišču - zavrtnjeni novi angleški napadalni poskusi

Uradno vojno poročilo št. 784 pravi: Poskusi za vrinjenje v naše bojne vrste so bili odločno stiri. Številna oklepna vozila so bila uničena, različne sovražnikove tanke, med njimi nekatere najtežje vrste, kaže, da je zažgalo letalstvo, ki je ponovno napadlo zbirališča angleških prednjih sil.

Nemško letalstvo je v boju sestrelilo šest letal.

Angleško letalstvo je štiri druga letala izgubilo

Udeležba italijanske vojske pri vojaških nastopih v kotlini Donca

München, 22. julija. s. Dopis lista »Münchener Neuste Nachrichten« poudarja udeležbo italijanske armade pri vojaških nastopih v kotline ruske reke Donca. Italijani, piše list, so v treh skupinah

v dvobojih nad Malto in to med bombniškimi napadi, ki so jih delali osni letalski oddelki.

Ena podmornica se ni vrnila v oporišče. Rodbine posadke so dobile obvestila.

Stockholm, 22. julija. s. Angleški časopis razpravlja o položaju v Egiptu in piše: Angleški bralci in vse angleško ljudstvo se ne pusti slepiti s počitkom, ki je nastopil v vojskovanju v libijski puščavi. Varujte se lahkomišelnih optimističnih sklepov, kajti najhujše je še pred nami.

napredovali vzdolž cele vrste gričev vzhodno od Vorosilovgrada. Po težkih bojih, ki so jih uspešno prestali, si je armadni zbor z bajoneti ter ročnimi bombami pridobil sovražnikove bojne črte, zasedel rudnike in tovarne, ki so bile preurejene v prave trdnjave. Timošenku se ni posrečilo, da bi umaknil pravočasno svoje zaloge in je zato pustil tam močne oddelke, katerim je bilo ukazano, da se morajo do skrajnosti upirati. Toda Italijani so navzlic temu zavzeli neko industrijsko mesto s 25.000 prebivalci, zaplenili zaloge materiala in potem v nekaj dneh zasedli celotno industrijsko področje okrog tistega mesta.

Vrnitev japonskih diplomatov iz Amerike

Lorenzo Marquez, 22. julija. s. Na poti iz Združenih držav je prispel semkaj parnik »Grips-holm«, ki vozi na krovu 1500 potnikov, med njimi tudi japonske diplomate iz Amerike. Med slednjimi so admiral Nomura ter veleposlanika Kuruso in Iši Itaro. Italijanski konzul je prišel pozdravit prijateljske diplomate, da bi jim bil na uslugo. Prav tako je prišel na ladjo tudi nemški generalni konzul.

Pomanjkanje surovin v Avstraliji

Bangkok, 22. julija. s. Nov dokaz, ki je značilen za to, da se mora tudi Avstralija boriti s pomanjkanjem surovin, se da razbrati iz poročila, ki je bilo objavljeno v Camberri, da se tam pripravljajo poseben teden za zbiranje gumija. Kdor bi izročil obrabljene avtomobilске gume ali pa dele gumija, bo dobil v zameno kinematografske vstopnice. Prav tako bodo dobili proste vstopnice za kino tisti, ki bodo izročili na zbirališčih vsaj eno libro kovin, zlasti pa bakra.

Zmage in premoč japonske vojne mornarice

Tokio, 22. julija. s. Ko je govoril na zborovanju 3000 akademikom, je govornik mornariškega ministrstva kapitan Hiraide poveljeval pomorske zmage japonske mornarice nad Anglezji in Amerikanci in pri tem poudarjal uspešnost in udarnost japonske mornarice, navdušenost mornariškega osebja in tudi duha, ki preveva japonske bojevnike. Ko je razlagal strahotni udarec, prizadevanje ameriški mornarici v Pearl Harbourju, je Hiraide dejal, da bo japonska mornarica še vedno ohranila premoč nad severnoameriško mornarico, četudi ne bi v treh letih mogla izdelati prav nobene nove oklepne bojne ladje. Amerikanci bi potrebovali pet do osem let, da bi spet mogli vpostaviti predvojno sorazmerje med japonsko in svojo mornarico, ki je poprej znašala 3 : 5 v korist Amerikancev. Govornik je za zaključek poveljeval odločnost mladih pilotov, ki so priborili slavo japonskemu mornariškemu letalstvu.

Rooseveltovi načrti glede Južne Amerike

Berlin, 2. jul. s. O zadnjih izjavah argentinskega zunanjega ministra, po katerih bo Argentina ohranila sedanjo smer v zunanji politiki, piše diplomatski sodnik nemškega poročevalskega urada med drugim, da v nemških političnih krogih te izjave poudarjajo z enakim zanimanjem, s kakršnim spremljajo stališče argentinskega odposlanca na vseameriškem kmetijskem kongresu v Ameriki. Iz teh dveh dejstev je razvidno, da se Argentina zaveda svojega narodnega dostojanstva in da hkratu stvarno upošteva sedanji položaj.

Samo trije meseci so pretekli od sestanka v Rio de Janeiro, pravi nemško poročilo, kjer se je Rooseveltov zastopnik skliceval na vseameriško vzajemnost, toda obracun o teh šestih mesecih je vsekakor bogat naukov za slehernega nepristranskega opazovalca. Ta obracun je mučen in žalosten za vse tiste, ki so mislili, da lahko polagajo kake posebne upe v uspeh te vseameriške konference. Vsi ti upi pa so šli po vodi in edino stvarnost tvori nepretrgani tok dolarjev iz Združenih držav v Južno Ameriko. Naj te dolarje dajejo kot posojila in kredite ali pa po zakonu o najemanju in posojanju vojnih potrebščin, je vendar bilo mogoče neizpodbitno ugotoviti, da ta zlati dež ni v Južni Ameriki dosegel svojih ciljev.

V Srednji in Južni Ameriki je bilo ustavljeno pošiljanje severnoameriških industrijskih izdelkov, ki jih v teh državah nujno potrebujejo. Ustavljeno je bilo zaradi sedanjega vojnogospodarskega reda v Združenih državah. Po drugi strani pa vedno občutljivejši pomanjkanje trgovskih ladij onemogoča Združenim državam tudi prav majhne nakupe pridelkov, nakopičenih v

Južni Ameriki. Danes Združenim državam ni toliko do nakupa kave, žita, kož, usnja, kakor do nakupa mangana, volframa in drugih kovin, ki nimajo toliko pomena za južnoameriško gospodarstvo. V teh okoliščinah grozi, da bo dolar, v preteklosti tako zaželen, postal kos papirja brez veljave.

Poročilo prinaša nekaj posebnih primerov, ki so dokaz za položaj, kakršen se ustvarja v Srednji in Južni Ameriki zaradi takega stanja dogodkov. Združene države so dale južnoameriškim državam mposojila v točnem pričakovanju, da bodo lahko svobodno posegale v njihov gospodarsko in politično življenje.

Potovanje brata angleškega kralja po Indiji

Bangkok, 22. julija. s. V siamskih političnih krogih poudarjajo, da se je obisk vojvode Gloucesterskega, brata angleškega kralja, v Indiji končal s polomom. Vojvoda se je vrnil v Anglijo po obsežnem potovanju v Indiji in na otoku Ceylonu. Vojvoda naloza je bila ustvariti boljše odnose med Anglezji in Indijci ter oiačiti indijski zvestobo do angleške krone. Toda v vseh indijskih krogih je naletel na ozačje, ki je Angliji izročilo osvobodno. Namesto, da bi se odnošaji med Anglezji in Indijci izboljšali, so se razločno poslabšali. Ob koncu svojega potovanja je vojvoda Gloucesterski zvedel, da zahteva vseindijska kongresna stranka umik Angležev iz Indije in da grozi, da bo začela z novim gibanjem za civilno nepokorščino.

Vesti 22. julija

Francoski ministrski predsednik Laval se je spet mudil v Parizu in imel važna pogajanja s poslanikom v Parizu Brinonom, notranjim ministrom admiralom Aughanom ter z glavnim pooblaščenecem za pospeševanje francosko-nemških gospodarskih stikov Barnotom.

Nemške oblasti so izjavile predsedniku odbora francoske »Tribarvne legije«, da bodo izpustili iz nemškega ujetništva po enega svojca vsakega legionarja, ki je bil ali bo na vzhodnem bojišču ranjen.

»Sodelovanje Francije pri obrambi in obnovi Evrope« je bilo geslo zborovanja, ki so ga imeli pred nekaj dnevi v Parizu. Razni govorniki so se zavzemali za evropsko vzajemnost in za sodelovanje francoskega delavstva v Nemčiji. O gospodarskih koristih tega sodelovanja je govoril znani časnakar Marcel Deat, ki je dejal, da je to sodelovanje francoska vključba za povojni čas.

Zaradi težav s prevozom je izvoz švedskega papirja skoraj ustavljen. Le iz Južne Amerike je precej povpraševanj, med tem ko se trgovska pogajanja z Nemčijo za drugo polovico leta 1942. še niso začela.

Precej dolgo bo še trajalo, preden bo mogoče ameriški pomorski položaj, ki ga ogražajo osne podmornice označiti za zadovoljiv, je izjavil podadmiral Edwards, namestnik načelnika vrhovnega poveljstva ameriškega brodrovja.

Predsednik francoske vlade Laval je zapovedal francoski vojni mornarici, internirani v Aleksandriji, da se mora z vsemi razpoložljivimi sredstvi upreti vsakršnemu nasilnemu dejanju, ki bi ga Anglezji poskusili proti francoskim vojnim ladjam v tej luki.

Amerikanci so vpisali na svoj »rni seznam« še nadaljnjih 338 trgovskih podjetij. Med temi je 97 novih iz Evrope in Srednje vzhoda. Ob torpediranju angleške ladje »Avila Star« je v bližini Azorskih otokov izgubil tudi argentinski milijonar Ramon Ferreira. Portugalska letala so večeraj letela na kraj nesreče iskat milijonarja.

Nova omejitev za potovanja v Nemčiji je določena za Češko, zasedno Poljsko, Gorenjsko, okrožje Bialystok, za Ukrajino in za zaseden ruske pokrajine. Za polovanje v ta področja je potrebna dovolilnica, ki jo izdaja samo v nujnih in vojno važnih primerih. Tak odlok je objavil voditelj nemške policije.

Angleški tisk o nalogah, ki jih postavlja novi položaj v Rusiji

Rim, 22. julija. s. O položaju v Rusiji piše londonski list »Times« naslednje:

Neposredna in posredna škoda, ki jo je sovjetski industriji zadalo nezadržno nemško napredovanje proti Donu in čez Don, je taka, da sili zaveznike, da bodo morali brez odlašanja izpolniti sprejete obveznosti.

Sovjetske letalske izgube v prvih treh julijskih tednih

Berlin, 22. julija. s. Nemška uradna poročevalska agencija je izvedela iz vojaških krogov, da so nemške oborožene sile prizadevale sovjetski vojski v času od 1. do 20. julija hude izgube. V skladu s poročili, ki z njimi razpolaga nemško vrhovno poveljstvo, je bilo v tem obdobju zbitih 820 sovjetskih letal in sicer 640 v letalskih spopadih, 62 jih je zbil protiletalsko topništvo, ostanek pa je bil uničen na tleh. V teh številkah pa niso všteta tista sovjetska letala, ki so jih uničili nemški oddelki pri svojih obrambnih akcijah. V istem času pa se le 70 nemških letal ni vrnilo na svoja oporišča. 1471 oseb so aretirali v Združenih državah od 9. decembra zaradi sabotažnih dejanj.

Načela brazilske zunanje politike

Buenos Aires, 22. julija. s. Iz Ria de Janeiro poročajo, da je brazilski zunanji minister Aranha pri neki slovesnosti v zunanem ministertvu povedal naslednje zanimive stvari: »Na ves glas in jasno hočem povedati, da to ministertvo ni delalo in da nikoli ne bo delalo za vojno. Tu se dela samo za mir. Samo kdor ne pozna brazilske diplomacije lahko domneva, da bi mogel Brazilijo vreči v boji, ki bi ji ga ne nalagala obramba njene časti. obramba njenega ozemlja in njenih vzorov. Brazilska diplomacija nasprotuje vsemu tistem, kar bi moglo državo oddaljiti od njenih katoliških, apostolskih in rimskih načel.

O potrebi indijske neodvisnosti

Bangkok, 22. julija. s. Radio Kalkutta je objavil, da je predsednik vseindijskega kongresa Balena Azad okreval in da je odpotoval iz Delhija v Karači. Pred odhodom je zastopnikom tiska izjavil, da je prva poglavna naloga vseindijske stranke, da izbojuje popolno neodvisnost Indije. Dodal je, da se bo v trenutku, ko bo ta neodvisnost dosežena, sodelovanje med vsemi strankami takoj poživilo, kajti mnogi spori in razlike med njimi so nastale zato, ker so jih britanske oblasti umetno razpihovale.

Nemško vojno poročilo

Začetek napada z vseh strani na Rostov — Nov uspeh nemških podmornic za 104.000 ton — Izmišljene angleške in ruske novice o položaju nemških divizij pri Voronežu

Hitlerjev glavni stan, 22. julija. s. Nemško vrhovno poveljstvo daje naslednje uradno vojno poročilo:

Na južnem delu vzhodnega bojišča nemške in zavezniške čete začeljo osredotočen napad z zahoda, s severa in z vzhoda na Rostov. Mesto je v ognju. Mostovi čez Don so porušeni. Bolj proti severu ena nemška armada naglo napreduje na jugovzhod in se je približala na 80 km donskemu področju zahodno od Stalinograda.

Zadnje straže ter razpršene skupine sovražnikovih sil so bile uničene. Letalstvo je tolko sovražnikove poti za umik, ki so strahotno zagatene in je nadaljevalo z napadi na rečne prehode in na železniške naprave v pokrajini okoli Rostova.

Severno od Voroneža so bili sovjetski napadi odbiti.

Na osrednjem delu bojišča je neka pehotna divizija uničila obkoljeno skupino sovražnikovih oddelkov. V silovitih bojih moža z možem so osvojili 105 postojank.

Južno od Ilmenskega jezera in na oblegovalnem bojišču pri Leningradu je izpodletelo več sovražnikovih napadov, deloma tudi v silovitih bojih moža z možem.

V Egiptu so bili sovražnikovi nastopi odbiti. Nočni letalski napadi so veljali vojaškim ciljem v Aleksandriji. Na Malti so bile vržene bombe v sredo naprav na letališču Lucca.

V Rokavu so lahke nemške pomorske sile potopile poveljniško edinico oddelka angleških motornih torpedovk in so s topniškim ognjem poškodovale več drugih torpedovk.

Na predelu Nemškega zaliva so večeraj angleška letala metala bombe križem kračem. Zadet je bila neka kmečka šola in ranjenih nekaj otrok. Preteklo noč so posamezna sovražnikova letala naredila nadlegovalne polete na vzhodno Prusijo, ne da bi metala kaj bomb.

Kakor je bilo sporočeno s posebnim uradnim vojnim poročilom so nemške podmornice v Atlantskem morju, severno od Azorskih otokov potopile 7 ladij za 38.000 ton, med njimi velik parnik, naložen s strelivom, ki je zletel v zrak. Te ladje so bile v sprejedu zavarovane z močnim spremstvom, ki je vozil vojne potrebščine namenjene v Afriko.

Neka podmornica je vdrla prav v reko Sv. Lovrenca ter potopila tam tri ladje s 15.000 tonami. Ladje so bile v zavarovanih konvojih. Neki drugi 4500 tonski parnik je dobil torpedo in ga je lastna posadka zapeljala na pesek. Vrh tega je bilo v ameriških vodah potopljenih 6 ladij za skupno 51.000 ton, hudo pa je bila poškodovana s torpedom neka tovarna ladja. Skupno je torej sovražnikovo ladjevie določeno za preskrbo, izgubilo v zadnjih štirih dneh zaradi nemških podmornic 16 ladij s 104.000 tonami.

Novice, ki jih širi angleški in rusko-sovjetski tisk o položaju v Voronežu, so izmišljene. Pehotne divizije, ki se bjejo tam niso obkoljene in ne bežijo čez Don nazaj. Še vedno držijo mostičke pri Voronežu in mesto samo, kakor so ju, ter so v krvjo odbile vse napade. Načrt bojišča o mostičku pri Voronežu bo objavilo nemško časopisje.

Nemški uspehi v južni Rusiji

Berlin, 22. julija. s. Iz pristojnega vojaškega vira se je snoči zvedelo, da je nemško vrhovno poveljstvo še enkrat pretrgalo molk ter jasno povedalo, kakšen je položaj na južnem odseku in kakšen bo verjetno razvoj dogodkov v bližnjih dneh. Očitno je, da so zmagovite nemške čete na tem, da hitro dosežejo koleno reke Don tudi v smeri od izliva, kjer leži mesto Rostov. Postavili so potem na laž vse trditve sovjetske in angleške propagande, ki bi rada ustvarila prepričanje, da se je Sovjetom pri Voronežu posrečilo vzeti Nemcem pobudo iz rok.

Zanimiva je neka vojaška razlaga, ki pravi: Uspehe, ki so jih dosegle nemške in zavezniške čete, je treba pripisovati, kakor se skoro vedno zgodi v takšnih primerih, tudi napakam, ki jih je zagrešil sovražnik. Glavne napake pa so: Sovjeti so žrtvovali množice ljudi in ogromne količine vojaških potrebščin v dobi zimskega vojskovanja; sprožili so »preventivno« ofenzivo pri Harkovu, ofenzivo, ki se je sprejgla v sovjetski poraz; slepo so zaupali svojem pomankljivemu obrambnemu sistemu in slednjič, mislili so, da bo prostor zadostno njihovo orožje in so zato izvedli strateški umik v velikem obsegu.

V svoji razlagi večerajšnega izrednega poročila, ki govori o potopitvi nadaljnih 16 sovražnikovih ladij s skupno 104.000 tonami, pa na pristojnih mestih poudarjajo zlasti, da je sedem uničenih parnikov pripadalo konvoju, ki je peljal vojne potrebščine na afriško bojišče. V nekaj dneh se je torej nemškim podmornicam posrečilo potopiti ducat ladij, ki naj bi bile pripeljale v Egipt tanke, topove, letala in strelivo, česar Auchinlek nujno potrebuje. Izguba je na vsak način izredno huda. K sreči — poudarjajo s posebnim — je nek ameriški konstruktor stavil duhovit predlog, naj se vse ladjedelnice spremene v nečeste tovarne, v katerih bi izdelovali orjaška prevoziška letala. 5000 takšnih letal da bi lahko pripeljalo v trinaestih urah iz Združenih ameriških držav na Britansko otočje 70.000 ton vojaških stvari, ali pa pol milijona vojakov. Nemčiji vse njene podmornice ne bi prav nič pomagale. Nailepše

Poročilo Visokega Komisarja strokovnjakom sindikalnih organizacij in borze dela

Ljubljana, 22. julija.

Ob navzočnosti zveznega tajnika je podal visoki Komisar predvčeršnjim ob 17.30 v vladni palači poročilo vsem strokovnjakom sindikalnih organizacij in Borze dela v pokrajini.

Navzočni so bili tudi nadzornik dela inž. Masera, načelnik pravnega oddelka avv. Zennaro s svojim namestnikom avv. De Petrisom, načelnik gospodarskega urada dr. Scala, namestnik strokovnjaka za kmetijsko službo, kakor tudi funkcionarji kabineta Visokega komisarata.

Visoki Komisar je prešel na pregled različnih uredb in nalogov, ki so bili izdani za razrešitev korporacijskega sistema na to pokrajino,

razložil je tudi razloge, ki so narekovali ukrepe in postavitev ciljev, ki so v programu in katere bo treba doseči.

Visoki Komisar je podal potem natančna navodila glede dela, ki ga je treba izvršiti z oziranjem na organizacijsko izpolnitev raznih združenj, poudaril pa je tudi kriterije, ki se jih bo treba držati na obširnem področju revizije in obnove delovnih pogojev.

O raznih vprašanjih, ki so bila na razpravi, so poročali in razpravljali tudi navzoči tovariši. Sestanek se je začel in zaključil s pozdravom Duceju.

Kazenske določbe za neustrežanje oblastvenim nalogam

»Službeni list« z dne 18. julija prinaša v 57. kolu:

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, na podstavi razglasov Duceja, Prvega Maršala Cesarstva, Poveljnika vojnih sil na vseh bojiščih, z dne 3. in 24. oktobra 1941-XIX, objavljenih v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale del Regno« št. 237 z dne 7. oktobra 1941-XIX in št. 235 z dne 28. oktobra 1941-XIX o kazenskih določbah za ozemlja, pripojena kraljevini Italiji s kr. ukazom z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in 18. maja 1941-XIX št. 542 in smatrajoč za potrebno, izdati dopolnilne predpise o ustrežanju oblastvenim nalogam po vsakomer,

odreja:

Čl. 1. Če ni posebej drugače določeno, se vsakdo, kdor ne ustreže ukrepu ali nalogu, ki ga je zakonito izdalo civilno ali vojaško oblast-

vo iz pravosodnih razlogov ali razlogov javne varnosti ali javnega reda, takoj zapre in kaznuje, če ni dejanje huje kaznivo, z ječo do dveh let ali v denarju do 10.000 lir. V hujših primerih se lahko izreče ta obe kazni.

Čl. 2. Z istimi kaznimi se kaznuje kdor ob nemirih ali občni nezdolgi ali ob skupni nevarnosti ali ob zalotitvi kaznivega dejanja brez upravičenega vzroka odkloni svojo pomoč ali svoje sodelovanje ali obvestila ali podatke, katere bi zahteval od njega javni uradnik ali oseba v javni službi pri izvrševanju svojih dolžnosti ali službe. Če je dal krivec lažna obvestila ali podatke, se kazni podvoji.

Čl. 3. Za sojenje kaznivih dejanj po tej naredbi je pristojno Vojaško vojno sodišče višjega poveljništva oboroženih sil »Slovenia-Dalmazia« - oddelek v Ljubljani.

Čl. 4. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

»Za družino z otročki ni stanovanja!«

Mali oglasi in sodne stanovanjske odpovedi odkrivajo zanimivosti

Ljubljana, 22. julija.

Sodne stanovanjske odpovedi in razni stanovanjski oglasi v ljubljanskih dnevnikih podajajo primerno socialnopolitično sliko, kako mora človek iskati stredo za svojo družino in kakšne težave so pri stanovanjskih odpovedih.

Dobiti primerno zdravo, ceneno stanovanje, je bilo, je sedaj in bo najbrž še v naprej velika težava za malega človeka. Kaj povedo nedeljski oglasi o oddaji stanovanj? Prav zgovorni so, ko so drugače zelo poslovno suhoparni. Ko človek ob nedeljah prime liste v kavarni ali gostilni v roke in vrže pogled v oglašeno rubriko za oddajo stanovanj, mu dostikrat padejo v oči opombe, pristavki in opozorila čitateljev, ki so poprej imeli list v rokah. Mnogi oglasi so podrti, podkrepilni s klicaji in vprašanji. Videti je bilo, da je nekdo izpisal vse naslove in potem pohitel na lov za stanovanjem. Mnogi, ki se začasno stiskajo pri svojih znanjih in prijateljih, vsak dan prehajajo po objavi listov vse mesto, prebredoje vse ulice, da bi naposled bili tako srečni in si našli krov za svojo družino, ki je sedaj raztepena. Največkrat se vračajo praznih rok, kajti prišli so prepozno. Povsod so dobivali lakoničen in enak odgovor:

»Zal, gospod, stanovanje je že oddano!«

Ponekod so dobili pač tolažilni odgovor, da se naj oglašijo popoldne ob tej in tej uri, ker odloča o odobritvi najema in pogodbe še gospodar. To je bil le izgovor, kajti ljudje skušajo iz nesrečnikov iztisniti še kak primeren postranski zaslužek.

Velike težave doživlja navadno družinski glavar, ko išče stanovanje za svojo družino, blagoslovljeno z mnogoštevilnimi otročki. Povsod, ko si ogleduje stanovanje, mu stavlja skoraj cinično vprašanje:

»Koliko imate otrok? Ali ste sami brez otrok?«

Ko jim mož odkrito pove, koliko ima nedoraslih otročkov, mu takoj odvrnejo: »Za otroke ni to stanovanje!« Kar iz trte privlečejo nato izgovor, da je stanovanje vlažno, da ne odgovarja splošnim higijenskim predpisom in da je za zdrave malih otrok kvarno. Neki oče, ki je rednik 5 dobrih otročičev, je iskal stanovanje od kraja v kraj. Zastonj! Povsod gluha ušesa! Našel je naposled dobro gospodarsko dušo, ki mu je z veseljem prepustila dobro stanovanje za mali zarod. Ta gospodar je veselo pristavil:

»Naj bodo otroci v hiši, saj so božji blagoslov vam in tudi nam!«

Ko bi bili več takih hišnih gospodarjev! Saj beremo včasih v oglaših pripombo: »Družine z otroki izključene!«

Težavno si je torej poiskati stanovanje za družino. Velike težave so pa tudi pri stanovanjskih odpovedih. Tu pač gospodarji, včasih po svoji lastni krivdi, največkrat pa po nagajivosti in trmi najemnikov, morajo dostikrat pretrpeti marsikatero trpko in se boriti, da dosežejo izpraznitev v najem danega stanovanja. V stanovanjskih odpovedih pa se med razlogi

dobe primerne pripombe, ki kažejo pravo socialno sliko in socialno mišljenje gospodarjevo. Primerilo se je, da je gospodar odkrito napisal:

»Odpovedujem stanovanje, ker me je stranka nalagala, da ima samo enega otroka, pripeljala pa jih je kar pet, sprva samo enega, čez čas pa še štiri. Stanovanje ni za otroke!«

Stvar je bila ta! Nesrečni družinski oče, ki drugače solidno in vestno plačuje najemnino, je moral svoje prejšnje stanovanje zapustiti, ker ga je rabil gospodar sam. Iskal je drugod. Zaman. Naposled je pogruntal načrt. S seboj je vzel najmlajšega sinčka. Z njim je obhodil razna stanovanja. Ostale štiri otroke pa je dal na počitnice. Ko je gospodar videl simpatičnega dečka, je bil pač mnenja, da je v družini samo ta deček. Sturje ostali otročki so šele po počitnicah prišli k očetu.

Značilna je bila tudi neka druga odpoved. Lastnica je odpovedala stanovanje in navedla, da ga rabi za sebe in za moža, ki sedaj stanuje v napol razpadli bajtici in je zelo bolan. V podkropilo se je sklicevala še na mestni fizikat, češ: »Natančneje na mestnem fizikatu!« Sodišče je dovolilo odpoved. Poškodovanje stanovanjskih naprav iz hdbobnosti in malomarnosti je razlog za odpoved. Mnogo stanovanj je bilo zadnji čas odpovedanih, ker jih gospodarji rabijo za svoje, v prvi vrsti za poročene sinove in poročene hčere. Sodišče pa odklanja odpoved za primer, da gospodar odpoveduje stranki stanovanje za svojega neporočenega sina. Bilo je že nekaj takih primerov. Odpoved je bila gladko odklonjena, ker je gospodar kot oče dolžan sinu dati stanovanje pri sebi.

O vsakdanjih boleznih živali v malem gospodarstvu

Mali gospodar goji zadnje čase vse mogoče koristne živali. V rejskem seznamu so zastopane koze, prašiči, kunci, kure, race, ptice in druge male živali. Nobena od teh živali ni varna pred boleznijo. Zategadelj si na kratko ogledimo bolezni, ki nastopajo naježje vprav v tem času.

Koze letos zelo trpe in poginjajo zaradi metiljavosti. Znaki metiljavosti niso spočetka nič kaj izraziti. Šele po daljšem bolehanju lahko opazimo, da žival ne je s tekomo, ne prežvekuje, je zaprta ter ne daje skoraj nič ali pa malo mleka. Metiljeva koza je tudi večkrat napeta. Očesne veznice so rumenkaste barve. Neješčnost traja nekaj dni, na kar začne žival zopet jesti, vendar ne s prvim tekomo. Bolezen povzročajo metilji, ki rijejo po jetrih ter jih s tem poškodujejo in povzročajo zastrupljenje. Bolezen se prenaša s hrano, predvsem z močvirnega sveta. Ni pa prenosljiva od živali na žival. Metiljavost se da ugotoviti z mikroskopsko preiskavo blata sumljive živali. Bolezen je v svojem začetku ozdravljiva.

Prašičev rede sedaj v Ljubljani lepo številno. Ker mnogo ljudi redi prašiče prvič, naj te rejece opozorim na nekatere nučnosti. Več-

V treh vrstah...

V Kranju je bil pred sodiščem obsojen na 18 mesecev ječe in tisoč nemških mark globe mesarski mojster Ivan Zorman iz Smlednika. Obtožen je bil, da je prodajal meso nekemu zasebniku brez karte.

V mariborski bolnišnici so umrli 55 letni posestnik Franc Ferk iz Selnice ob Dravi, 38 letni tovarniški delavec Franc Turk iz Slovenske Bistrice in 28 letni mesarski pomočnik Karl Srednik iz Maribora. V Mariboru je umrla 70 letna železničarjeva žena Neža Beribekova, na Tezmem pa 51 letna železničarjeva žena Frančiška Simoničeva.

V št. Jurju ob Taboru sta se poročila Ferdinand Kocjan in Marija Hiti, na Dobrni pri Celju pa Bernard Jurko in Marija Felicijan. Na Stajerskem so zbrali za Rdeči križ po domovih 12. julija nad pol milijona nemških mark. Med okrožji je na prvem mestu Celje, nato slede Maribor, Ptuj, Brežice, Trbovlje in Ljutomer.

Novice iz Celja. Kap je zadelo gospo Gračner, mater žene bivšega celjskega časnika Rada Pečnika. — V Celju je bilo v zadnjem času spet precej porok. Tako so se zadnje dni poročili: Ivan Stabej in Hilda Močivnik, Ernest Kump in Terezija Čanč.

350 nemških dijakov pride v Gozd pri Bledu na poučni tečaj, ki bo trajal do prvega avgusta. Učni načrt je posvečen predvsem odličnih osebnosti o ljudskopolitičnih načrtih gorenskega ozemlja.

V Savinjski dolini in celjski okolici se kaže izredno dobra sadna letina. Posebno sliv in češpelj je zelo mnogo. Novo ustanovljena družba »Südbost«, ki ma svojo poslovalnico tudi v Celju, bo iz teh krajev prevzela mnogo sadja.

V mariborskem gledališču bodo drevi uprizorili veseligr »Krojač izganja hudčac«. S komedijo bodo gostovali jutri tudi v Celju.

† Karl Golob st. V Celju je umrl ugledni mizarski mojster v Gaberjih Karl Golob st. Vse svoje življenje je bil zelo delaven ter je s podjetnostjo in delavnostjo ustvaril najuglednejše mizarsko podjetje na Sp. Stajerskem. Bil je izredno globoko veren mož, podpornik revežev ter sodelavec v prostevnih organizacijah. Hudo prizadeti družini izrekamo ob bridki izgubi naše sožalje!

Starešina slovenskih mesarjev 92 letni bivši mesar in trgovec Ivan Košenina je umrl v ponedeljek v Ljubljani. Po rodu je iz Šiške, kjer se je izučil tudi mesarske obrti. Po vrnitvi iz inozemstva, kjer si je izpopolnil strokovno znanje, je Košenina odprl mesarijo na Starem trgu in Šentjakobskem nabrežju. Več let je vodil tudi znano gostilno na Gosposvetki cesti »Pri Pergušcu«. Pred leti je bil izvoljen za ljubljanskega meščana. Pokojnikove zemске ostanke bodo zagrebli danes ob pol 3 popoldne na pokopališču pri Sv. Križu.

V prodaji so že kolesa, izdelana po enotnih vzrocih

Rim, 22. julija. s. V začetku tega meseca se je v nekaterih mestih kraljevine začela prodaja tipiziranih koles za prevoz oseb kakor tudi za prevoz blaga in sicer za trimesečje julij, avgust, september. V prodajo bo v celnem danih okrog 1000 tisoč koles enotne vrste. Razen tega bo danih v prodajo tudi večje število koles za prevoz blaga. Računajo, da bo letna izdelava lahko dosegla število 400 do 500 tisoč tipiziranih koles, kličirna je pač običajna potreba. Prihodnje dni bo danih v promet še mnogo več novih koles, kajti z 31. julijem se ukinja prodajanje netipiziranih koles. Omeniti je treba, da so bile cene enotnih koles za nadrobno prodajo določene takole: enotna kolesa navadne vrste za moške in ženske po 750 lir. Športna kolesa z brzinskimi prestavami po 900 lir. Kolesa za dorasčajočo mladino po 620 lir. Kolo za prevažanje blaga z enakimi kolesi velja 1200 lir. Kolo za prevažanje zavojev z manjšim prednjim kolesom stane 1500 lir. Tricikel z enakimi kolesi velja 1800 lir, tricikel z majhnima prednjima kolesoma pa stane 2400 lir.

krat se dogaja, da prašič kar nenadoma preneha jesti. Mnogi smatrajo, da je vzrok neješčnosti zaprtje ter zdravijo prašička z grenko soljo, klistirom in podobnimi sredstvi dotle, da prašič pogine. Tako zdravljenje je popolnoma zgrešeno. Najprej moramo ugotoviti stvarni vzrok neješčnosti, kar dosežemo najlažje z merjenjem telesne vročine. Če ima prašič 41—42° C vročine, potem je zelo verjetno vzrok neješčnosti in zaprtja kaka kužna bolezen — pri navadno rdečica. Prašiča je treba čimprej cepiti z zdravilnim serumom in v kratkem zaprtje mine ter prašič začne zopet jesti.

Da bodo prašiči odpornejši zoper rdečico, je potrebno skrbeti, da so živali čim več zunaj. Če pa to ni mogoče, moramo za pujska preskrbeti vsaj preprost lesen hlevček nekje zunaj na prostem. Kletni prostori ali pa betonske pralnice so smrt za prašičke. Poleti naj se pujski hranijo v pretežni meri z zelenjem. Pri tem pa je treba paziti, da se zelenje res dobro opere, sicer je nevarnost, da nastane zaradi zamazane hrane vnetje črev, zlasti tam, kjer gnolijo vrt s straniščno gnojnico.

Kunci letos nekoliko manj bolehalo na kokcidi. Pomnožili pa so se primeri obolenja

Postavitev zavodov in industrii v obvezno civilno službo

»Službeni list« z dne 18. julija prinaša v 57. kolu odločbe Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino, po katerih se na podstavi naredb z dne 5. junija 1942-XX št. 106 o uvedbi obvezne civilne službe postavljajo v obvezno civilno službo naslednje ustanove in podjetja:

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov, Ljubljana; tvrdka Vojnovič in Comp., tvornica železnih vijakov in kisika, Ljubljana-Vič; tovarne krapjskega lanenega olja in firneža Hrovat in Comp., Ljubljana; usnjarna I. Lavrič, št. Vid pri Stični; tovarna usnja in usnenih izdelkov »Induse« d. o. z. Ljubljana; Mokronoška tovarna usnja d. z. o. z., Mokronog in tovarna »Saturnus« d. d., industrija pločevinastih izdelkov, Ljubljana.

Najlepše se boste razvedrili s knjigo

»BAJ GANJO«

Stane samo 6 lir

Kupujte knjige »Sloven. knjižnice!«

S Hrvaškega

S posebno zakonsko odredbo je bila na zagrebškem vseučilišču ustanovljena posebna farmacevtska fakulteta. Naloga fakultete bo, znanstveno obdelati podme farmacevtske discipline, vzgajanje farmacevtskih strokovnjakov in bodočih lekarnarjev. Studij na novi fakulteti bo trajal štiri leta. Za slušatelje je predpisano, da se morajo med semestralnimi počitnicami uvajati v kakšni lekarni v državi in si tako izpopolniti svoje znanje.

V premogokopu Ivanec blizu Varaždina so začeli odkopavati nove rove. Tako bo mogel rudnik dati spet 50% več premoga kot ga je pa dozdaj.

Na Ravno goro, ki je blizu Varaždina, bodo kmalu začeli graditi novo cesto za javni promet. V ta namen je že odobren kredit 750.000 kun.

2. avgusta bo preteklo 62 let, odkar je začela z delom velika sarajevska tobačna tovarna. Prve delavke v tovarni so delale le v dveh skromnih barakah. Poslovanje pa je postajalo vedno večje in večje. Tovarna se je izpopolnjevala. Danes je sarajevska tovarna največje podjetje te vrste v hrvaški državi. V tovarni je zdaj zaposlenih 1000 delavcev in delavk.

Tudi v hrvaških šolskih zavodih so končali s poukom. Zdalj polagajo le zaključne izpite. Šolska spričevala bodo dobili dijaki ob koncu tega meseca.

Te dni se bodo začela dela na velikih novi betonirani cesti Zagreb—Karlovac. Stroški za novo cesto bodo znašali 28 milijonov kun. Cesta bo široka 9 metrov in bo urejena po najmodernejših prometnih načelih. Cesta pa letos še ne bo dokončana in bodo z deli nadaljevali še tudi prihodnje leto. Nova cesta bo tudi krajša od sedanje in bo dolga le 47 km, dočim je bila stara dolga 59 km.

Med Hrvaško in Romunijo je bil te dni podpisan novo trgovinski dogovor.

Peovski zbor Trebčevič je že imel prvi nastop na svoji koncertni turneji po državi. Prvo gostovanje je bilo v Osijeku. Koncert je bil odlično obiskan in je prišlo na njem do izraza bratskega prijateljstva med Hrvatini na jugu in severu države.

V Vukovaru je bila te dni odprta razstava, ki prikazuje borbo proti beli kugi. Da bi mogli zanimivo razstavo videti tudi širši ljudski sloji, so državne železnice ugodile in dovolile posetnikom polovično vozino.

Za banjalškega novega mestnega župana je bil postavljen te dni Džinič. Stari župan mu je že predal posle mestnega župana.

Varaždinska glasbena šola je imela pred dnevi svojo letno produkcijo.

V hrvaškem službenem listu je objavljen seznam, ki določa nove cene za jedila in pijače po gostilniških obratih.

Od 15. do 20. t. m. so morali vsi hrvaški mlini ustaviti mletje žita. Mleti bodo smeli odslej le tisti mlini, ki bodo imeli od posebnega urada potrebno dovoljenje. Vse nenorabljenе zaloge, ki so shranjene v mlinskih, bo odkupila država po maksimalnih cenah. Vsa skladišča in mlinski prostori morajo biti odslej na razpolago državnim oblastim.

Več kot 1200 vseučiliški slušatelje bo odšlo v počitnicah na razna dela, predvsem pa bodo odšli v razne zdravstvene zavode, kjer bodo pomagale in se pri tem poučevale v negi bolnikov. Veliko slušateljic se bo tudi ukvarjalo z nego nepreskrbljene mladine, posebno otrok.

zaradi trakulje. Kdor opazi na jetrih zaklanega ali poginulega kunca črtaste lise — ne pikčaste — ter na črevesni opni zrnate mehčaste tvorbe, ta naj ve, da je kunec bolehal zaradi trakulje. Trakulja se ne more prenesti s kunca na kunca, nego le z uživanjem krme, ki je onesnažena z blatom psa, ki ima trakuljo. Trakuljivost ima podobne bolezenske znake. (Iz »Mallega gospodarja« po dr. Janku Korenu.)

E. Wallace

79

RDEČI KROG

ROMAN

Med ljudmi, ki so nam bili zaupani v varstvo, je bil tudi James Beardmore, zemljiški verižnik. Mož je poznal vse vrste ljudi, dobre in slabe. Tistega dne je pričakoval Marlovo obisk. Marla pa ni še nikoli videl. Zgodaj zjutraj je omenil Marlovo ime svojemu sinu, ne pa Derricku Yaleu. Ko se je Marl bližal hiši, je bil njegov tovariš iz toslouške ječe, ki ga je pred sodiščem izdal, zadnja oseba na svetu, ki jo je želel videti.

Derrick Yale je moral stati ob grmičevju in Marl ga je za trenutek zagledal ter se potem vrnil v vas, na videz v London. Ves razburjen in prestrašen se je odločil, da bo usmrtil Lightmanna preden bo ubil Lightmanna njega. Toda pogum mu je splahnel. Marl ni bil nič kaj posebno odločen mož. Namesto da bi izvršil svojo namero, je napisal Yaleu pismo in ga vrgel pod njegovo okno. To je bilo pismo, ki ga je Derrick prebral in deloma sežgal. Kaj je bilo v pismu napisano, vam ne morem povedati, razen tega, da je verjetno šlo za izjavo, da če bo Lightmann pustil Marla na miru, bo tudi on njega. Beseda »blok B« pa je nedvomno zadevala blok v toslouški ječi.

Poslej je bila Marlova usoda zapečaten. Marl je vodil neko majhno izsiljevalno zadevo na svojo roko in na Brabazonovo škodo. Brabazon je bil sodelavec Rdečega kroga. Brabazon je moral opozoriti na nevarnost Rdeči krog, to je Derricka Yalea, ki je izkoriščal prednosti, ki jih je imel kot detektiv ter je obiskoval poslovalnico, v katero so prihajala pisma za Rdeči krog. Pisma je odpiral in prebiral pod pretezo, da služi s tem pravici; ni pa pri tem tvegal, da bi prišlo na dan, da je on sam tisti, na katerega so pisma naslovljena.

Brabazon je imel v načrtu, da zbeži na dan po Marlovem umoru. V skladu s tem načrtom je dvignil ves Marlov denar in se pripravil na beg. Na svarilo Rdečega kroga, da je v nevarnosti, jo je urno popihal v hišo ob reki, ki sva jo midva preiskala.

Inspektor Parr se je pri tem namuznil.

»Ko sem dejal, da sva je preiskala, sem hotel reči, da jo je preiskal Yale. To se pravi, da je Yale pregledal kašoe, v kateri je bil Brabazon skrit. Ko je prišel dol, je dejal, da ni našel nič sumljivega in da je vse v redu.«

»Zelal bi, da nam pojasnite še eno točko, namreč kloroformiranje Yalea v njegovem uradu,« je dejal ministrski predsednik.

»Tista zadeva je bila zelo pretkana in za trenutek me je spravila v zadrego. Yale si je nadel »zabec«, se privezal in se kloroformiral. Še prej pa je spravil denar v ovoj in ga spustil po nabiralniku navzdol. Ovoj je naslovil na svoje zasebno stanovanje. Ali se spominjate, gospod, da je pismo naša izpraznil nabiralnik in odšel iz poslojpa nekaj minut potem, ko je bilo izvršeno »nasilje«?

Na Yaleovo nesrečo sem pustil v sobo Talijo in jo skrivil v omar, da je bila priča čeli komediji. Talija je vzela steklenico kloroforma, ki jo je spravil Yale v predal svoje pisalne mize.

Zadnja žrtev: gospod Raphael Willings, c Parr je zdaj govoril jasno in razločno, »dolguje svoje življenje dejstvu, da se mu je za hotelo ljubimkatj z moje hčerko. Ona se je borila z njim, ko je uzrla preko Willingsove rame neko roko, ki se je prikazala izza zastora, stiskajoč med prsti prav tisto bodalo, ki ga je tisto dopoldne ukradel Yale. Pri tatvini bodala je znova izkoristil prednost, ki jo je imel kot detektiv. Sunek je bil naperjen proti Willingsovemu sreč. Z nečloveškim naporom je Talija odrinila Willingsa vstran, ne pa tako daleč, da bi ga čisto rešila. Yale je bil sedeva spet pripravljen, da je odkril to novo nasilje (mislim, da je bil zelo razočaran, ko je zvedel, da se umor ni posrečil) in ni imel seveda nobene težave naprtiti zločin »materic, to je Taliji Drummondovi-Parrovi.

Naš novi napeti, zanimivi kriminalni roman:

»Zagonetna smrt g. Bensona«

ki ga je napisal S. S. van Dyne, pisec nepozabnega romana »Konec Greenejeve«,

bo začel izhajati v našem listu čez nekaj dni.

Nekaj za prestroge mamice

Otrok je kot vrela voda, ki včasih prekipi

Ljubljana, 22. julija.

Večkrat me nanese pot v razne družine in marsikaj vidim, kar mi ni povsodi pri vzgoji naših mladih. Saj ne rečem, da je kaznovanje otroka na mestu, kadar to zasluži, vendar pa mora biti tudi otrokova kazen na pravem mestu in o pravem času. No, če bi bilo tako, potem tudi jaz ne bi vtikal svojega nosa in napisal teh nekaj vrstic, ki bodo dale morda kateri izmed prestrojih mamic nekaj misliti.

Da na splošno vprašam naše mamice: »Ali poznate svoje otroke?«

Vem, da se boste začudile temu vprašanju in kar slišim vas, kako odgovarjate: Kakšno neki je to vprašanje? Ali res ne veste, kaj so otroci in kakšni so? Neposlusni so, razgrajajo, se kregajo in velikokrat niti ne vemo, kje se nas glava drži? Poredni so, vpiljejo, se pripravajo med seboj, pretepajo, zamažejo se, raztrgajo obleko, zbijejo zdaj to, zdaj ono, ne dajo mački miru, psu nagajajo, pode mlade piščance itd. Jej, kdo bi vse naštevati, kar vam »ošpičijo« ti mladi frkolinji, da ne govorimo o punčkah, ki so za spoznanje boljše. Povsod, kamor pride mladina, je kmalu vse v neredu. Včasih nam je tako, da bi ponorele. Prava pokora so, zamenjati jih lepo vzgajamo, opominjamo, jih prosimo, naj ne delajo tega in onega in jih prosimo, naj bodo dobri. Nič ne pomagajo. Kdo bi mogel pri taki mladini ostati do kraja potrpežljiv? Kaj drugače nam torej preostane kot da deco kaznujemo.

Vsi ti vaši križi in težave so razumljivi, drage mamice. Velike brige in skrbi so res z otroki. Vzgoja je težka, da človek niti misli ne bi tega. Toda reči je treba tole: drage mamice, samo potaši in ne jemljite vso stvar tako s težke strani. Saj gre pri vsej reči za otroke, za vaše otroke. Saj to niso mrtve stvari, ampak živa bitja, polna največje živahnosti. Razumite, da ne morejo biti pri miru. Res, da so mnogokrat preveč živa, pa malo potrpite. Ne rečem, da niso razborita, nespretna, ne smemo pa že s tem reči, da so hudobna. Mladina je mladina, ki raste, v katerih kipi življenje kot vrela voda v loncu, ki včasih prekipi.

Nameste, da se nad otroci hudujete, raje položite roko na srce in si odkritosrčno odgovorite, da ste največkrat same krive, da so vaši otroci, kakor pravite — hudobni.

Da, krive ste, ker otroke površno vzgajate. Preveč jih prepustite samim sebi, da rastejo ne kot negovano cvetje na vrtnarski gredici, ampak kot regrat na travniku, za katerega se nihče ne briga. Če rečem, da se ne brigate za otroke in njihovo vzgojo, je to skoraj prestrogo, vsekakor pa se brigate premalo za pravilno vzgojo.

Zato, da je treba otroke kaznovati, je prav, vendar pa je vprašanje, kako naj bo otrok kaznovan?

Mamica, ki premišljeno, potrpežljivo in vztrajno vzgaja svoje otroke, bo le malokrat prisiljena, da bo pri vzgoji kaznovala svoje otroke. Nikdar pa jih ne bo kaznovala, kadar jo razjeze ali kadar je razburjena, kajti v razburjenosti lahko človek stori marsikaj nepremišljenega. Če v razburjenosti kaznuje otroke, se zna zgoditi, da ga kaznuje mnogo prestrogo in krivično. Otroka moraš kaznovati vedno mirno, premišljeno in s precejšnjo mero ljubezni. Če ga ne kaznuješ po teh načelih, kazen gotovo ne bo pomagala. Nasprotno v razburjenosti izrečena kazen ne popravlja, ne vzgaja, ampak samo odbija in v otrokovem srcu raste odpor tem bolj, ker prihaja kazen prav od mamice. Otroka boli srce, ker ga

včasih tako krivično kaznuje prav ona, ki bi morala biti z njim najbolj uvidevna. V takem otrokovem razaljenem srcu raste potem odpor do matere, ki ima za nadaljnji otrokov duševni razvoj veliko kvar.

Zaradi tega pa nikakor ni prav in so vedno obsojanja vredne tiste matere, ki vpiljejo na svoje otroke, jih zmerjajo, jih odbeljujejo z raznimi psokami, jim prisole gorke zausnice ali pretepajo brez najmanjše neznosti.

Kot že rečeno, otroci niso sami po sebi hudobni. Samo en primer, pa vam bo jasno.

Otrok je v kuhinji. Vidi mamico, koliko dela ima in ji hoče pomagati. Otrok se trudi in muči, ko nese na primer krožnike s stola proti omari, ali pa hoče očistiti umazane kozarce. Naenkrat se pa zasliši po kuhinji, po vsem stanovanju silen tresk in cvenk. Skleda je, krožniki ali kozarci, ki so zleteli otroku iz rok. Joj, nesreča. In zdaj, kaj se zgodi. Nad otroka pridivjajo oblaki krega in vpijta, prava huda ura za že itak prestrašenega otroka. Mamica rohni, da se hiša trese. Ali ni to največja razboritost, tako rohneti samo zaradi tega, ker se je otroku pripetila majhna nesreča. Ali pa je otrok tudi toliko kriv, kolikor grenkih mora preslišati? Kaj pa je hotel pridni Tonček in ustrežljiva Marjetica? Nič drugega, kot da bi

mamici pomagala. Otrok je pokazal, da hoče biti dober, ustrežljiv. In zaradi vsega tega toliko viharja in hudovanja! Nad dobro mislečega otroka se zliva včasih tudi po ure ploha kreganja in karanja. Kaj ostane otroku drugega kot da se zapre sam vase, saj je tako zapuščen in prepuščen svoji duševni borbi, ker je izgubil zaupanje v svojo mater. Otrok pa za tako duševno borbo še ni zrel in dovolj odporen, in zaradi tega se v otrokovi duši pojavi globoko in trpko razočaranje nad materjo, ki jo želi ljubiti iz vsega srca.

Prav tak krik in vik se primeri tudi v drugih primerih, ko se otrok zamaže z blatom, kadar raztrga obleko, ko se pri gri malo potoleče.

Kazen! Da, kazen je potrebna. Dobro pa naj pazi mati, kako in kdaj bo kaznovala. Če zadoštuje že en sam strog pogled, naj besede izostane; če zadošča nekaj ustnih opominov, naj mamica nikar ne prijemlje za šibo. Lahko je otroka kaznovali tudi tako, da se mu prepove, da bi se igral z drugimi otroki, ali pa se mu odtegne kakšna druga dobrota. Dobra kazen je tudi tista, ko mora otrok za kazen izvršiti kakšno dolžnost, ali da se mu odtegne kakšen dar, ki bi ga sicer dobil, ali ki ga vsi ostali otroci dobe on pa ne. Je sto in še več načinov kaznovanja. Vse te kazni pa so pravične, izrečene z mirnostjo in — uspešne. V kaznovanju nikdar ne pretiravajte. Vedite, da otrok le zelo težko prenese pretirano ali nepravično kazen. Bolje je, da kaznujete bolj milo kot pa preveč.

Bolničarski tečaji v ljubljanski bolnišnici

Ljubljana, 22. julija.

V ljubljanski splošni bolnišnici bodo te dni zaključili petmesečni bolničarski tečaj, katerega je priridelo vodstvo bolnišnice za izpopolnitev potrebnega znanja svojih bolniških strežnikov. Tečaj vodijo domači zdravniki, udeležuje pa se ga 20 bolniških strežnikov in tudi nekaj usmiljenk. V kratkem se bo pričel bolničarski tečaj tudi za strežnice, katerih je v ljubljanski bolnišnici okoli 50, meseca oktobra pa bodo odprli v bolnišnici višji bolničarski tečaj, v katerem bodo imeli strežniki, ki bodo dovršili sedanjí nižji bolničarski tečaj vsaj z dobrim uspehom, priliko, da svoje znanje še izpopolnijo.

Tako skrbi vodstvo ljubljanske splošne bolnišnice, da imajo njeni uslužbenci — strežniki in strežnice — kar najboljšo teoretično in praktično znanje v vseh bolničarskih zadevah ter lahko tako v polni meri vrše svojo težavno službo, ki ne terja samo srčnosti in ljubezni do svojega bližnjega, ampak tudi znanja. Sedaj imamo v ljubljanski bolnišnici tri vrste strežnikov, oziroma strežnic. Nekaj strežnikov in strežnic ima bolničarsko diplomu, ki so si jo priborili s triletno ali enoletno bolničarsko šolo, dalje strežnice z raznimi bolničarskimi tečaji in strežnice brez kakršnih koli tečajev, ki pa opravljajo v bolnišnici razna druga hišna dela. Sedanjí tečajni bodo tako izpopolnili bolničarsko znanje strežnikov tako, da bodo lahko

še popolneje izpolnjevali svoje poslanstvo v bolnišnicah, kjer lahko prav oni v veliki meri pomagajo bolnikom, saj so vedno med njimi.

Kakor poroča »Hrvaški narod«, je za zagrebško opero podpisal ugovor tenorist ljubljanske opere Ivan Francel. Z novim tenoristom si bo zagrebška opera znatno opomogla.

Razstava proti beli kugi v Vukovarju. Hrvatsko ministarstvo za ljudsko zdravje je pripravilo posebno razstavo proti beli kugi. Odprli so jo prejšnji teden v Vukovarju. Na razstavi so statistično prikazani vsi podatki o stanju naravnega prirastka v posameznih bogatih hrvaških krajih, ki do sedaj niso marali otrok ter so zaradi tega cele domačije druga za drugo prehajale v tuje roke. V zvezi z razstavo so združena tudi poučna predavanja, ki jih imajo priznani strokovnjaki. Razstavo bodo iz Vukovarja prepeljali v vse večje slavanske kraje.

Banja Luka dobila novega župana. V Banja Luki so imenovali novega župana ter so hrvaške oblasti postavile na ta položaj Halidbege Džiniča. Napredovanje uradniškega združenstva v Varaždinu. Nabavljalna zadruga hrvaškega državnega uradništva v Varaždinu je imela prejšnji teden občni zbor, na katerem so ugotovili, da šteje zadruga 717 članov. Denarno poslovanje zadruge je pa lani presešlo znesek 3 milijonov kun.

Življenje skriva marsikje svoje značilnosti

Ljubljana, 22. julija.

Koliko skrivnosti nam včasih skriva življenje, spozna človek šele takrat, ko nas privede čas v izredne razmere, ko se malce bolje poglabimo vanj, ko malo natančneje premotrimo našo okolico.

Pot te vodi po ulicah, čez trge, kjer je ravno te dni tako živahno vrvenje okoli stojnic in branjevk. Pa pojdemo preko njih, ne da bi motrili značilnosti vsega tega, kar je gotovo nekaj posebnega, poglejmo rajši proti trzinim koškom, kamor mečejo mimogredoči sadne odpadke, napol gnile hruške, breskve itd. Tam vidimo značilnosti, ki bi jih morda ob naši upravičeni zamišljenosti prezrli in šli mimo njih. Ali ni to značilno, da vidimo ob tem košku, katerega so nekaj mnogi prav radi prezrli in metali sadne odpadke kar na tla, fantička, ki pobira iz njega odpadke in jih meče v košarico. To bo za njegove zajčke in kokoši, ki so tako pridne, saj nesejo jačka. Tako prinašajo razmere dobre strani, saj nas uče skromnosti, štednje, varčevanja.

Pa hitiš dalje, da se vsaj malo sprehošiš in razvedriš. Kako danes vse bolj natančno gledaš življenje, ničesar ne prezreš, oh, boste rekli, postajate malenkosten. Pa te pot zanese čez Mestni trg. Hm, kdo bi se vendar nekaj zmenil za konjske fige? Danes pa kar tekmujejo, kdo bi bil pri tem delu hitrejši. Življenje nas uči tudi gospodarstva.

Pot te povede po cesti naprej. Prideš do mestnega smetišča. Kaj bi te vendar to zanimalo. Pa ne moreš prezreti značilnosti tega časa. Na smetišču je vse polno drobnarij, oh, saj veste, kaj mečejo mesečni danes proč. Skoro nič, saj porabijo vsako malenkost. In tu najdeš — staro ženico — sključeno — skoro 70 križev že nosi. — S palčko ti brska po tem

smetišču in išče, če bi še vendar kaj bilo zanjo, kar bi lahko prodala v mestu, da bi se preživela. Vsak majhen košček starega blaga izbrska, z muko se skloni nad cunjico ali kakšen pocinkast odtенок, kakšno staro žličko. Stokrat se sklanja nad emetiščem, kamor so mnogi odvrgli najslabše, česar ne potrebujejo več. Kdo bi mislil, da bo še vendar kdo iskal ravno iz teh odpadkov dohodkov za svoje preživljanje. Tako nam odkriva življenje res mnogo, mnogo značilnosti, mnogo skrivnosti.

Šport

Lepa zmaga italijanskih lahkoatletin

Od važnejših športnih prireditev pretekle nedelje bi bilo omeniti tudi meddržavni lahkoatletski dvoboj med Madžarsko in Italijo, ki ga je slednja odločila v svojo korist. Dvoboj je bil v Budimpešti. Da so Italjanke zmagale v razmerju točk 54 : 37, smo omenili že v naši ponedeljski številki, danes naj pa prinesemo podrobnejše izide s tega tekmovanja. Na prireditvi je bilo čez 5000 gledalcev, kar je za takšen nastop vsekakor lepo število. Italjanke so spravile šest prvih mest, Madžarke pa tri. Podrobni izidi so bili: 80 m z zaprekami: Franco 12,4 sek., Marmiroli 13,2 sek. (obe Italija); 100 m: Bressanello 12,7 sek., Lucchini 12,9 sek. (obe Italija); kopje: Ballaben (Italija) 40,15 m, Regdanzski (Madžarska) 38,10 m; 200 m: Cattaneo (It.) 26 sek., Nagy (Mad.) 27 sek.; disk: Beccali 38,55 m, Cordiale 37,81 m (obe It.); višina: Gallo (It.) 1,48 m, Rohonezi

Visoki komisar za ljubljansko pokrajino in Poveljnik XI. Armadnega zbora naznanjata,

da so 12. t. m. v kraju Dražica komunistični elementi ubili nekega Slovence in njegovo hčerko, ker nista hotela sodelovati pri njihovem zločinskem početju.

13. t. m. so v Borovnici drugi komunisti ubili iz istega razloga dva slovenska zakonca in dva njuna sinova.

V smislu razglasa z dne 24. aprila t. l. ugotavljajoč, da je za izsleditev navedenih zločinov določeni čas že brezplodno potekel, je bila odredjena usmrtnitev šestih oseb, ki so za gotovo krive komunističnega in terorističnega udejstvovanja.

Usmrtnitev je bila izvršena 16. t. m. ob 7.30. Ljubljana, 21. julija.

Ljubljana

Koledar

Danes, sredo, 22. julija: Marija M. Četrtek, 23. julija: Apolinarij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinc ded., Cesta 29. oktobra 31.

Trgovce, peke in gostilničarje prosi mestni preskrbovalni urad, naj mu takoj prinese zelene in rumene knjige o prevzemu in oddaji blaga, seveda samo oni, ki mu knjig doslej še niso predložili.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Sreda, 22. julija ob 17.30: »Učiteljica«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Četrtek, 23. julija: zaprto. Petek, 24. julija ob 15: »Kralj na Betajmovi«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. Sobota, 25. julija: zaprto.

Opera:

Sreda, 22. julija: zaprto. Četrtek, 23. julija ob 17: »Trubadur«. Prvič v letošnji sezoni. Red Premierski. Petek, 24. julija ob 17: »Krišpin in njegova botrac«. Red Četrtek.

Abonente reda Četrtek opozarjamo, da bodo imeli tokrat zaradi bližnjega sklepa abonentske sezone in iz tehničnih razlogov namesto v četrtek, v petek predstavo opere bratov Riccijev: »Krišpin in njegova botrac«, v običajni zasedbi.

Verdi »Trubadur«. Peli bodo: Leonoro — Heybalova, Lumo — Janko, Azuceno — Golobova, Manrica — Francel, Ferranda v naši Operi in Radiju dobro znani pevec Tone Petrovič k. g., Ines — Polajmarjeva, Ruiza — Kristančič, cigana — M. Gregorin. Dirigent: A. Neffat, nova bo tudi režija C. Debeva.

Baletni večer. Prva uprizoritev bo v začetku prihodnjega tedna. Izredno zanimivo izbrani spored v koreografiji inž. Golovina bo obsegal Chpinado, Dohnanijevo balet. skladbo »Pierretin pajčolan« in »Polovske plesce« iz opere »Knez Igor«. Kot gost bo plesal na večeru Maks Kürbos, ki je znan že iz samostojnih plesnih večerov. Dirigent: D. Zebre, načrti za kostume: Jela Vilfanova.

(Mad.) 1,45 m; krogla: Szepesvari (Mad.) 12,27 m, Piccinini (It.) 11,83 m; daljina: Tonay (Mad.) 5,36 m, Franco (It.) 5,35 m; štafeta 4 x 100 m: 1. Italija, 2. Madžarska; zaradi napake pri tekmovanju pa je bila štafeta Italijank razveljavljena in priznana zmaga Madžarskam v času 51,8 sek.

Športne vesti

26. t. m. se bodo pomerili na zelenem polju tudi medmestni reprezentanci Dunaja in Bukarešte. Tekmo bo v Bukarešti. Dunajčani so postavili telo može, da bodo branili mestne barve: Ploc, Kaller, Schmaus, Gernhart, Sabedič, Smutny, Hanreiter, Decker, Kaburek, Schors in Schilling. Večina zastopnikov je od dunajske Wienne. Od 4. do 9. avgusta se bodo v Magdeburgu in Hannoveru pomerili nemški amaterski boksaři. V vsaki kategoriji bo nastopilo po 16 tekmovalcev, tako da bo skupaj v tistih dneh nastopilo 128 konkurentov, ki si bodo delili prva mesta.

Igralci zagrebškega Gradjanskega so dobili po povratku iz Bukarešte eno mesečni odmor, tako da se bod lahko pripravljali za bodoča srečanja. Prva tekma po počitku bo tista, ki jo bo Gradjanski odigral z madžarskim klubom Szegedom.

H koncu tega meseca se bodo pomerili med seboj švicarski in hrvaški boksaři. Švicarji so za to srečanje že odredili naslednje tekmovalce: Vouillomenet, Gitta, Cavia, Guillaume, Cevev, Martine, Stettler I. in II.

V. HEISER

50

Zdravnik gre križem svet

Dr. Gordon Ryrie, večak za zdravljenje na osnovi barvilnih snovi, se je zavzel za gobavost ter se odpravil v naselje gobavcev »Sungei Buloh Lepar Settlement« blizu Kuala Lumpurja v Maleziji. Trdil je, da animinske barve, ki jih v laboratorijih rabijo za ugotavljanje bacilov, vse klice takoj uničijo, in da je zato verjetno, da bi ohranile to sposobnost tudi v človeškem telesu. Po nekaj poskusih je dr. Ryrie dojal, da imajo sinje barve določeno zdravilno moč. Poskusil je najprej z metilenskim plavilom, zatem pa s trypanom. Čudovito ga je bilo gledati pri delu. V minuti in pol po vzbrizgu v žilo so poškodbe gobavcev dobile jasen obris, ko da bi jih jim kdo naslikal na kožo. Tudi okvare, ki so bile navadnemu očesu nevidne, so se sinje porjavale in polagoma je temnodraba barva zalila vse telo. Po tednu dni so se gobavi vozilki jeli mehčati in izginevati. Sinja barva je gobavcem splahnela kakih šest tednov po poslednjem vzbrizgu. Včasih je že v treh mesecih izgubil sleherni bolezenski znak in pregledi so bili potem negativni. Nekaj časa so sodili, da je bilo s tem odkrito edino resnično zdravilo, na

žalost pa je v mnogih primerih bolezen kasneje znova nastopila. Danes rabijo pri vzbrizgih v žilo fluorocin, ki prav tako dobro deluje kakor trypanosko plavilo. Nedavno je kalifornijski raziskovalec zdravil C. D. Leake zvaril posebno mešanico, imenovano čolov fosfat, ki ga zdaj preskušajo v bolnišnicah za gobavce v Rio de Janciru in v Panamu. Doživeli smo preveč razočaranj, da bi se mogli navdušiti za kako dozvedno novo zdravilo, dokler ne bi bilo temeljito preizkušeno. Do današnjega dne se ni nobeno izkazalo bolj uspešno od hlajpljivih olj čolmugre, toda raziskave se še zmeraj nadaljujejo. Dr. Ernest Muir iz Kalkute, eden prvih strokovnjakov gobavosti na svetu, je mnogo prispeval k preučitvi te bolezni. Nisem še videl človeka, ki bi bil svojemu delu tako z vsem srcem predan kakor on. Vedno rad govori o gobavosti. Ves božji dan je zaposlen z njo in verjetno je, da se bavi z njo celo ponoči v sanjah. V Cullionu sem se moral venomer boriti proti obupnemu pomanjkanju gnotnih sredstev. A kljub vsem omejitvam je zdravljenje gobavosti vzelo

eno tretjino vse denarne podpore, ki jo je prejemal zdravstveni urad, ter 1 dvajsetino celotnih dohodkov vsega očetja. Imel sem mnogo nasprotnikov med Filipinci, ki so mi leta in leta delali težave. Vzhodnjaku je kar v naravi, da se rad pritožuje, in če bi se bil dosti menil za to, bi ves svoj čas zapravil s tem, da bi odgovarjal na nesetne obtožbe, ki so jih naperjali proti meni. A ko se je parlament odločil skriti denarno podporo zdravstvenemu odseku za polovico in s tem ogrožal vse naše delovanje v prid gobavcem in drugim bolnikom, sem čutil, da je prišel trenutek, ko moram nastopiti. Prišel sem pred odbor »častitljivih«, ki so mi bili vsi sovražni ter s predsojdi spremljali vse moje delo. Govoril sem ves dan in prikazoval neprecenljive usluge, ki jih je zdravstveni urad nudil Manili in Filipincom, a nikogar nisem mogel ogreti. Samo poslušali so, toda nobeden od njih se ni zganil. Ko sem še vse naslednje jutro dokazoval važnost naše zdravstvene službe, sem spoznal, da izgubljam, namesto da bi si osvojil novo ozemlje. Zato mi je ostala le še ena edina pot. Preden so Amerikanci prišli na Filipine, so imeli domačini norce kakor pse priklenjene na verigah po kletah. A ker so bile kočje lesene in so često izbruhnili požari, so v splošni zmedji skoraj vedno pozabili na te nesrečneže, ki so bili tako izročeni strašni smrti. Mi smo povsod ustanavljali noriš-

nic, v katerih smo lahko sprejeli večino najhujših primerov. Z narejenim prestrašenim obrazom sem potem vrgel svojo zadnjo karto pred odbor, ki se ni dal z ničimer ganiti. »Gospodje,« sem dejal, »znano vam je, da so norci, ki jih zdravimo po naših bolnišnicah, hudo nevarni. Med njimi so morilci, požigalci in podobni. Z dosedanjim podporo jih ne morem več rediti. Če jim v skladu za zakonskim osnutkom, ki ga prav zdajle izdelujete, vzamete gnotna sredstva, me boste prišli, da bom moral izpustiti polovico od njih. Toda, da bom vsemu svetu pojasnil, da nisem odgovoren za to, bom vsakemu izmed njih obesil krog vratu napis: »Nevaren norec! Pazite, ker vas lahko ubijem. Na svobodi sem, ker filipinska vlada ne mara zame skrbeti! To bo lepa paša za novinarje. Po vsem svetu bodo o stvari govorili, kar vam bo dalo sloves, ki ga zaslužite!« »Tega pa ne boste storili, kaj ne da ne?« je ves prestrašen vprašal eden odbornikov. »Prav gotovo bom etoril in isto kamim storiti tudi z Cullionom. Polovico gobavih, ki jih tam zdravimo, bom odpustili. Vsi so hudo prizadeti po boleznih in nič kaj prijetne vnanjosti. Ravno toliko denarja imam še, da jih bom lahko prepeljal v Manilo. A ko se bodo gobavci potikali po cestah, bom želel, da bo vsakdo lahko vedel, da se to ni zgodilo po moji krivdi. Zato bo-

do tudi ti okrog vratu nosil listek z besedami: »Odpuščen in svoboden, ker parlament ne mara prispevati k mojemu vzdrževanju in zdravljenju.« To bo histom nudilo še bolj hvaležno snov, ki jo bodo povsod objavili, zlasti pa še v Ameriki. Vi zahtevate neodvisnost in pravite, da se lahko sami vladate. Kaj menite, kakšen vtis bo to neki napravilo v Združenih državah? Nazadnje so se dali omečiti in nakazali so mi izdatnejšo denarno podporo. Zmagal sem, a moja zmaga ni trajala dolgo: ko sem namreč odpotoval k Rockefellerjevji ustanovi, je parlament lahko spet ravnal po svoje. Že več kot tisoč let je vsak možki, vsaka ženska in sleherni otrok, ki ga je zadela šiba gobavosti, vedel, da je obsojen na smrt, dolgotrajno kakor življenje samo. Še pred 30 leti ni svetilo nobeno upanje tem bednikom, ki jim celo božji načrti niso dali, da bi kmalu umrli za to grozno boleznijo in so morali tako leta in leta med nepopisnimi mukami kopneti in umirati. Kamor koli me je pot zanesla po svetu, sem obiskoval naselbine gobavcev in spremebno, do katerih je v njih prišlo, so naravnost čudežne. Nič v življenju mi ni dalo večjega veselja ko to, ko sem videl, da je počasi vzhajala svetloba lepega upanja na teh obrazih, ki jih je nekoč zasenčila in razjedala tema obupa. Danes gobavci čutijo, da so na pragu osvoboditve.

Časopisi in knjige sedanje Francije

Danes so v Franciji na delu sile, ki se trudijo, da bi Francozom predočile nujnost po duhovnem preobratu

Francozi so bili vedno zelo vneti, naravnost strastni bralci. Če se danes zdi, da Francoz ne čuti več tiste velike potrebe po branju, ne gre to na račun tega, češ da se je zaradi zadnje vojne čisto spremenil, pač pa se je to zgodilo zato, ker ni več nima tolikšnega zaupanja v časopise in knjige kakor ga je imel nekoč. Izučile so ga raznovrstne zlorabe pred letom 1940, t. j. v času, preden je Francija doživela poraz. V neki meri pa je pripomoglo k temu, da danes Francoz ni več s takšno vnemo ne bere časopisov in knjig, tudi dejstvo, da je, kakor se to dogaja po vsaki večji vojni, postal nekam ravnodušen za dogodke v javnem življenju.

Na drugi strani pa se tisto, kar danes Francozom nudijo po časopisih in knjigah, ni več ne da primerjati z onim, kar je nekoč našel v njih. Časopisi in knjige so danes bolj v znamenju varčevanja, predvsem pa so postale tudi po vsebini čisto drugačne kot so bile nekoč. Zdjaj je v Franciji malo časopisov. Večina se jih je preselila v nezasedeno Francijo, kjer tako rekoč samo še životarijo oziroma obstajajo samo še po imenu. Tisti, kar jih je še ostalo, so dosti manj obsežni, o sedanjih časopisih, ki izhajajo v zasedenem delu Francije, je treba povedati, da so postali bolj »pozitivni«.

Za človeka, ki je bil navajen, da mu bo časopis prinesel vsak dan kakšno mastno senzacijo, kakšno pikantno zgodbo izza kulisa ali poročilo o krvavem zločinu, ki je doživel svoj epilog v sodni dvorani ob »zanimivi« sodni razpravi — za tistega časopis, ki obravnava vprašanja povzdige kmetijstva ali druga, za sedanji čas naprimernejša vprašanja gotovo ni zanimiv. To je prvo nasprotje predvojnih časov, ko je v dnevnem časopisu skoraj izključno prevladoval veliki format. Če vzamemo v roko kak listič, ki ima štiri strani, n. pr. »Paris Soir«, se kar ne moremo prav znajti. List je naravnost divje lomljen, posamezni članki so tako rekoč razsekani. Skoraj stalno se vleče nadaljevanje kakšnega poročila ali članka s prve strani še na drugo ali pa celo še na tretjo in četrto stran. Srednji dve strani pa ne pridobita dosti na pomembnosti, če so na njih poleg drugega še smešnice, anekdote in radijski sporedi.

Da jih radi bero, gre gotovo vsaj delno na račun tega, da v teh listih ni tistih neskončnih nadaljevanj, kakor smo jih videli prejšnje čase. Kratka poročila in kratki članki prevladujejo. V Franciji pa je še danes navada, da vsak bere le »svoje« časopis.

Zastrupitev z mareličnimi pečkami. Trije mladi bratci Assunta, stari po 11, 7 in 4 leta, so doma nabrali veliko mareličnih pečka in jih začeli tretji. Fantiči so jedra pojedli, toda nekaj ur kasneje so se na njih že začeli kazati znaki zastrupljenja. Ko so jih starši dobili, so jih takoj poslali v bolnišnico. Eden izmed dečkov je zastrupljenju že podlegel, ostala dva pa sta v težkem položaju.

Najvažnejša egiptovska pristanišča

»Pomembne figure na šahovnici, na kateri igra Velika Britanija«

Egipt je za Veliko Britanijo izrednega pomena zlasti v vojaškem oziru in s stališča prometnih zvez. Gospodarska pomembnost zavzema drugo mesto. Egipt v resnici predstavlja glavno prometno zvezo med Sredozemskim morjem in Daljnim vzhodom, med Anglijo in bogatimi deželami, ki leže med Indijskim in Tihim oceanom.

Egipt je za Anglijo pomembna dežela še prav posebno zato, ker je ob njej izkopen Sueski prekop. Spričo tega so egiptovska pristanišča prvovrstna angleška oporišča, so pa tudi pomembne »figure na šahovnici, na kateri igra Združena angleška kraljevina«.

Med večjimi pristanišči je najpomembnejši Port Said, ki leži tam, kjer se ob Sredozemskem morju začneja Sueski prekop. Njegov pristaniški »bazon« meri približno 230 hektarjev. Leta 1936 je plulo skozi Port Said za 16.1 milijonov registrskih ton ladij. Port Said ima sodobno urejene pristaniške naprave in ladjedelnice. Mesto ima okrog 130.000 ljudi in je eno najvažnejših v vsem Egiptu.

Tam, kjer Sueski prekop prehaja v Rdeče morje, leži drugo pomembno mesto, Suez s 50.000 prebivalci, kot pristanišče pa je dokaj manj pomembno kot pa Port Said.

Glavno egiptovsko pristanišče pa je, kakor piše poročevalec »Centraleurope« iz Aten, Aleksandrija, saj gre preko tega pristanišča skoro ves egiptovski izvoz in uvoz. Ze v starodavnih časih je bila Aleksandrija zelo važno trgovsko središče. Ker ima okrog 600.000 prebivalcev, Aleksandrijo lahko pršteamo med največja egiptovska mesta. Leta 1937 je znašal ladijski promet v Aleksandrijskem pristanišču nad 5.4 milijona reg. ton. V tej številki je odpadel najvišji odstotek na trgovski promet z egiptovskim zaledjem. Tranzitnega prometa pa je bilo razmeroma malo.

Veliko pomembnost pa daje Aleksandrijskemu pristanišču še dejstvo, da je to edino egiptovsko pristanišče, ki ni izpostavljeno stalni nevarnosti pred puščavskim peskom. V Aleksandriji so poleg drugega tudi veliki dok in ladijske popravilnice. Vprav zato so si Angleži izbrali to mesto za glavno oporišče svojega sredozemskega brodogoja. V Aleksandriji je znatno razvita tudi industrija, zlasti tekstilna in kovinska. V Aleksandrijski industriji zavzemajo pomembno vlogo tudi oljarne in bombazne predelavnice.

Med drugimi egiptovskimi pristanišči so dalje omenbe vredni še Kossair ob Rdečem morju, Port Sudan, ob obali angleško-egiptovskega Sudana, važen zaradi izvoza gumija in bombaza (prebivalcev ima 22.000), ob Sredozemskem morju pa še Sollum in Marsa Matruh, ki so ju zadnjič zavezle nemške in italijanske čete.

Časopisi novih francoskih struj

ki jih ni malo, pa se odlikujejo po svojem ostrem pisanju in po izražanju lastnega mnenja. Ti listi grme proti judovstvu, prostozidarstvu, proti de Gaulleu in proti struji, ki zastopa mnenje, da je treba samo mirno čakati na ugodni trenutek, ko bodo Francozi spet lahko dvignili glave itd. Spričo takšnega pisanja je pač treba upati, da se bo vsaj časoma bravca to kaj bolj prijelo. Posebno vlogo pa igrajo tedniki. Od vseh prejšnjih sta ostala v Parizu samo še dva in sicer »Je suis partout« in »Gerbec«. Zlasti slednji se odlikuje po svojih tehničnih in jednatih izvornih člankih.

Knjižni trg

Na sedanjem francoskem knjižnem trgu pa je medlo. Pornografi (drugače pač ne bi mogli označiti kakšnega Carco-ja, Gide-ja in druge) so izginili, prav tako so se umaknili »raziskovalci človekove duševnosti« (n. pr. Mauriac in Herzog-Maurois) ter ognjeviti pisci reportaž. Poleg Benoitja je ostal komaj še kak omembe vreden romanopisec.

Nemalo pa je knjig, ki se bavijo z odnošaji med Francijo in Nemčijo in z zamisljivo, kakšna naj bo nova Evropa. Prevladujejo knjige nekdanjih vojni ujetnikov, med katerimi zavzema knjiga

»Zetev 1940«

ki jo je napisal Benoit-Mechin, gotovo prvo mesto. Dela Montignya, Jouvenela in Grasseta se bavijo bolj z večno francoskimi vprašanji. Alphonse de Chateaubriand, ki je že s svojim delom »Gerbe des forces« (Združene sile) dokazal, da je razumel narodno socialistično Nemčijo, pa je pripravil, kakor je razodel nekemu nemškemu časnikarju, veliko delo politične vsebine, o katerem je prepričan, da je napisano v duhu nove Evrope.

V celoti se lahko reče, da so danes tudi v Franciji na delu sile, ki se trudijo, da bi svojemu narodu predočile nujnost po duhovnem preobratu. Ker te sile niso ravno najslabše, je treba upati, da bodo ta prizadevanja rodila uspeh.

Največja cigara na svetu

Človek bi jo kadil osem mesecev, če ga ne bi prej ugonobila - V Nemčiji danes že sami pridelajo ogromne količine tobaka

Odkar so v Nemčiji uvedli nakaznice tudi za tobak in tobačne izdelke, nič več ni videti tistih dolgih vrst pred trafikami, kot nekaj časa prej. Vendar pa kljub zelo strogim omejitvam glede prodaje in porabe tobaka po vsej Nemčiji, po železnicah, tramvajih, gostinskih obratih in še na nešteli drugih krajih vidimo vse polno kadilcev, skoro prav tako kot v tistih časih, ko še ni bilo govora o kakšni omejitvi pri cigaretah, cigarah in tobaku, piše nemški časnikar v »Kärntner Zeitung«.

Uredila se je prodaja tobačnih izdelkov in vse prvotne nepravilnosti so bile počasi odstranjene, prav tako kakor so izginile domače zaloge cigaret in cigar.

V širši javnosti uporabljajo zdaj v dosti večji meri doslej neznan »Prim«, t. j. žvečilni tobak, kakor bi si kdo morda mislil. Zvečenje je najstarejši in na svetu še vedno najbolj razširjen način uživanja tobaka. Tako na primer na Kitajskem, vprav kakor pred tisoč leti, še vedno tobak žvečijo, ne pa kadijo. V Nemčiji so začeli izdelovati žvečilni tobak l. 1817. Prav za prav so tedaj le začeli predelovati te vrste tobak, ki so ga prvotno dobivali z Danskega in iz Irske, v bolj-šega. Ze za časa tridesetletne vojne je bil znan stisnjeni nemški žvečilni tobak v obliki »klobas«. S posebnim postopkom so uvoženi tovorni tobak v Nemčiji predelali in dosegli, da je dobil boljši duh in okus. Kmalu se je število tistih, ki so ga radi žvečili, znatno dvignilo.

Tik pred izbruhom sedanje svetovne vojne so na leto predelali v pravi nemški »prim«, ki je pomenil važno izvozno blago, za približno 30 milijonov nemških mark od drugod uvoženega žvečilnega tobaka. Na Nordhausen je odpadlo od tega kar 20 milijonov mark. Tam imajo poleg 125 let stare tovarne za žvečilni tobak še enajst obratovalnic, v katerih izdelujejo boljše vrste tobaka. Da bi se ljudje raje oprjeli »tobaka brez dima«, zlasti pa, da bi se odvadili kajenja tistih, ki so zaposleni pri takšnih obratih, kjer je kaditi prepovedano, n. pr. po kakšnih kemičnih tovarnah, predilnicah in podobno, so že pred sedanjo omejitvijo začeli izdelovati in prodajati lažje vrste žvečilnega tobaka v obliki palčic!

Zanimivo je gledati razne vrste tobačnih izdelkov, ki jih imajo spravljene v muzeju v westfalskem mestu Bünde. To mesto slovi pod imenom »mesto cigar«. V Nordhausenu pa imajo v načrtu ustanovitev posebnega muzeja za žvečilni tobak. »Debela cigara«, najdebelejša na svetu, je bila v mestu Bünde že tedaj, ko so jo delali, najprilavnejša stvar. Res ga ni niti v Bündeju niti kje drugod na svetu tako strastnega kadilca, ki bi si upal, oziroma mogel z uspehom lotiti te največje cigare na svetu, ki jo razkazujejo v bündeskem muzeju, saj ni nič krajša kot človek sam. Dolga je 1.70 m, debela pa 68 cm. Iz nje bi lahko naredili cel kup navadnih cigar, bogve koliko škatel. Lahko si predstavljamo, koliko dima bi dala in kakšno moč ima v sebi. Res, prav gotovo ga ni na vsem svetu kadilca, ki bi bil tej ogromni cigari kos. Če bi jo prižgali tako kot prižgemo navadno cigaro, bi gorela — tako so izračunali — celih 245 dni! In toliko časa, torej kar osem mesecev, bi jo moral vleči kadilec, če bi jo hotel do konca pokaditi. Najbrž pa ne bi kadilec ugonobil te svojevrstne cigare, pač pa prej ona njega.

In nazadnje naj še pomeno, iz kakšnega tobaka so to ogromno cigaro naredili. Iz pristinega, to se razume. Ta odgovor pa spominja na pritožbo nemških pridelovalcev tobaka, ki pridelujejo vse-skozi »prstni« tobak. Bolgari pa so še pred nekaj leti strogo kaznovali vsakogar, kdor je podcenjeval tobak, ta njihov najvažnejši pridelek, z vzdevkom »prstni«.

Nemški tobakarjem pa ni treba uživati te sladke trave s strahom ali z zavestjo, da državo preveč obremenjujejo s tem, če tobak žvečijo ali če pridno vlečejo cigare in cigarete. »Čikarj« ne bodo zapravlili dosti doviz, ker požvečijo razmerna malo tobaka, kar pa zaveza tiste, ki kadijo cigare, pa je treba vedeti, da 40% tobaka za cigare pridelajo doma v Nemčiji sami, oziroma na

EIAR - Radio Ljubljana

Petek, 24. julija. 7.30 Poročila v slovenščini. 7.45 Pesmi in navepi. — 8.00 Napoved časa, poročila v italijansčini. — 12.20 Koncert tereta Doberšek. — 12.40 Koncert violinista Jole Baccara. — 13.00 Napoved časa, poročila v italijansčini. — 13.15 Poročilo Vrhov. Poveljstva Oborož. Sil v slovenščini. — 13.20 Pesmi in navepi. 13.50 Pisana glasba. — 14.00 Poročila v italijansčini. — 14.15 Radijski orkester, vodi dirigent D. M. Šijanec, sodeluje pianist Bojan Adamič, simfonična glasba. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Koncert sopranistke Ksenije Vidali. — 17.35 Koncert violinista Karla Rupla, pri klavirju L. M. Škerjanc. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Lahka glasba. — 20.00 Napoved časa, poročila v italijansčini.

Besedilo: Jože Tomažič

Pogorska pravljica

Risal Jože Beranek.

65.

Na dvoru so pripravili vse za poročno gostijo. Z vseh strani so na konjih in peš prihajali gostje, zakaj kralj je povabil na poroko vse plemiče in meštane. Zenin je poslal prelepo kočijo po svoje starše, druge pa po grofco z mrtvim sreem in po njenega moža. Vsi so prišli.

66.

Tedaj je mladi kraljevič popeljal vse goste v kraljevski dvorani. Po zidovih je bilo polno novih slik.

»Na teh slikah je vse moje življenje,« je dejal povabljenim in jim pokazal slike. »Pod vsakje je zapisano, kdaj, kje in kako se je kaj zgodilo. Jaz pa le še živim in vladam.«

sedanjih nemških tleh, in še celo močnega in dišečega. Koliko svojega tobaka imajo danes v Nemčiji, naj dokaže na primer dejstvo, da so ga samo l. 1939 na področju vzhodno od reke Labe, v berlinski okolici, pridelali 60.000 metrskih stotov.

— 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30 Vojaške pesmi. — 20.45 Koncert tria Santoliquido-Pelliecia-Amfiteatrof. — 21.20 Vaška muzika. — 21.40 Simfonični koncert Hildebranda Pizzetti; v odmoru: zanimivosti v slovenščini.

Prški nemški listi obširno pišejo o vlogi, ki jo je pri skrivanju angleških padalcev Hevdrihovih morilcev imel poglavar češke pravoslavne cerkve škof Gorazd. Dolže ga, da je vzdrževal stike s srbsko pravoslavno cerkvijo in z angleško vojnisko službo, da je sodeloval pri lanskem političnem prevratu v Belgradu in da je sam dal kaplanu boro-mejske cerkve v Pragi navodila za skrivanje atentatorjev, hkratu pa odpotoval na obisk v Berlin, kjer se je oglašil pri raznih zastopnikih nemških prosvetnih oblasti.

SELMA LAGERLOEF:

NA RAZPOTJIH SRCA

ROMAN

»Toda jaz sem Ano Svaerd že vprašal, če hoče postati moja žena,« je z negotovostjo izmrmral.

»Ah, Karel Artur, saj spet vse lahko urediš, če le hočeš. Saj si z njo zaročen šele komaj eno noč.«

Karlina je sprožila ta predlog že boječe in proseče. Proti svoji volji je čutila, da se ji je vedno bolj približeval. Ljubezen, ki je žarela iz nje, je bila silna in neodbranjljiva.

In čisto podzavestno ga je z obema rokama objela.

»Nič ne zahtevam, prav nič! Le ne napodi me!« je šepetala.

Še vedno je premišljal. Še ni mogel razumeti, da je v celoti in tako temeljito popustila.

»Toda pustiti me moraš, da bom hodil svoja pota,« je izmrmral.

»Da, ti moraš postati resnični, živi vodnik, Karel Artur! Ti moraš učiti ljudi hoditi po Jezusovih stopinjah in pri tem ti bom pomagala.«

Govorila je s toplejšo in učinkovitejšo prepričljivostjo, da ji je končno verjel. Da, zdaj je razumel, da je končan preprij, za katerega izid sta se že pet let tako vneto borila. In Karel Artur je izšel iz tega boja kot zmagovalec. Zdaj je lahko vse pomisleke opustil.

Sklonil se je k njej, da bi s poljubom zapečatil novo zvezo med njima, ko so se nenadoma odprla vežna vrata.

Karlina je stala obrnjena proti vratom in na njenem obrazu se je zrealil silen strah. Karel Artur se je urno obrnil. In glej, hišna dekla je stala na pragu s cvetličnim šopkom v rokah.

»Lastnik rudnikov z Velikega Sjoetorpa pošilja te cvetlice,« je dejala. »Vrtnar jih je bil ravnokar prinesel. Saj je še v ku-

hinji, če bi znabiti hoteli sporočiti kakšno zahvalo, gospodična Karlina.«

»To je nesporazum,« je odvrnila Karlina. »Čemu naj bi jaz dobila cvetlice z Velikega Sjoetorpa? Ah, pojdiite spet nazaj in dajte vrtnarju cvetlice nazaj.«

Karel Artur je sledil temu kratkemu razgovoru z največjo pozornostjo. Bila je preizkušnja. Zdjaj si bo popolnoma na jasem.

»Vrtnar se je docela jasno in odločno izrazil, da so cvetlice za gospodično Karlino,« je zagotavljala dekla, ki ni mogla razumeti, zakaj Karlina ne bi vzela cvetlic.

»No ja, potem jih pa položite tjakaj,« je rekla Karlina, ko je pokazala s prstom na mizo.

Tedaj je Karel Artur globoko zadihal. Torej je sprejela cvetlice! Zdjaj je vedel zadosti.

Ko je dekla spet odšla in se je Karlina znova obrnila h Karlu Arturju, pa ni več mislil na to, da bi jo poljubil. Ne, na srečo je svarilo prišlo še o pravem času.

»Zdi se mi, Karlina, da bi lahko šla ven k vrtnarju in mu sporočila svojo zahvalo,« je rekel.

In s priklonom, v katerega je položil toliko prezirljive vljudnosti, kolikor je je sploh zmogel, je izginil iz sobe.

III.

Karlina ni stopila za njim. Občutek bojznosti jo je obšel. Mar se ni mogla tedaj zadosti opogumiti, da bi rešila moža, ki ga je ljubila?

Zakaj je moral cvetlični šopek prispeti ravno v najodločilnejšem trenutku? Ali Bog ni hotel, da bi se Karel Artur rešil?

Stopila je k mizi, na kateri je ležal še sveži in bujno barvani šopek in s solznimi očmi, ne da bi se zavedala, kaj dela, je začela cvetlice trgati.

Ni še bila vseh raztrgala, ko je stopila h Karlini dekla z novim naročilom. Bila je drobna, s Karla Arturja pisavo popisana kuverta.

Ko je hlastno odprla ovitek, je iz njenih tresočih se rok izpadel zlat prstan na tla. Pustila ga je, da bi prebrala nekaj vrstic, ki jih je bil Karel Artur načelkal na kosček papirja.